T086 TKL 4 (09) Luận Kim Cang Bát Nhã Qh

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån haï

SOÁ 1510

LUAÄN KIM CANG BAÙT-NHAÕ QUYEÅN HAÏ

Ñaõ noùi xong truï xöù Duïc, nay noùi ñeán truï xöù lìa khoûi moïi chöôùng ngaïi. Caàn ñoái trò möôøi hai thöù chöôùng ngaïi laø: 1. Kieâu maïn. 2. Khoâng kieâu maïn nhöng ít hoïc. 3. Hoïc roäng nhöng ít nöông vaøo ñeå suy nieäm tu ñaïo. 4. Khoâng ít nöông vaøo ñeå suy nieäm tu ñaïo nhöng laïi boû chuùng sinh. 5. Khoâng xaû boû chuùng sinh, nhöng öa theo luaän nghò loaïn ñoäng cuûa ngoaïi ñaïo. 6. Tuy khoâng loaïn ñoäng, nhöng khoâng coù phöông tieän thieän xaûo ñeå phaù boû töôùng aûnh töôïng. 7. Tuy coù phöông tieän thieän xaûo ñeå phaù boû, nhöng khoâng ñuû phöôùc ñöùc laøm haønh trang. 8. Tuy coù ñuû voán phöôùc ñöùc, nhöng öa muøi vò bieáng nhaùc vaø lôïi döôõng. 9. Tuy lìa bieáng nhaùc vaø lôïi döôõng nhöng khoâng coù khaû naêng chòu khoå. 10. Tuy chòu ñöïng ñöôïc khoå, nhöng khoâng ñuû haønh trang trí tueä. 11. Tuy ñuû haøng trang trí tueä, nhöng baûn thaân khoâng giöõ laáy. 12. Duø töï thaâu giöõ, nhöng khoâng coù söï truyeàn trao. Tröôùc heát laø phaûi xua tan kieâu maïn. Kinh noùi: “Ngöôøi Tu-ñaø-hoaøn töøng hay nghó: Ta ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn v.v...” Ñaáy laø döïa vaøo nghóa, ñeå laøm saùng toû vieäc ñoái trò yù töôûng kieâu maïn laø “ta ñöôïc”. Laïi nöõa “Tu- ñaø-hoaøn laïi nghó nhö theá naày”: Caâu aáy laø noùi töôùng, ñeå laøm saùng toû vieäc xua tan kieâu maïn, cuõng laø Duïc vaø nguyeän, thaâu giöõ. Kinh noùi: “Thöa Theá Toân! Khoâng heà coù choã nhaäp, neân khoâng nhaäp nôi saéc-thanh-höông-vò-xuùc: “Ñaáy laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Neáu

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 109

ngöôøi Tu-ñaø-hoaøn nghó, ta ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, thì töùc laø coù töôûng ngaõ; coù töôûng ngaõ laø ñaõ coù kieâu maïn. Nhö vaäy, cho ñeán A-la-haùn cuõng theá. Tu-boà-ñeà ñaõ laøm saùng toû haïnh voâ traùnh baäc nhaát vaø coâng ñöùc cuûa A-la-haùn cuøng coù. Töùc laø laáy söï chöùng ñaéc cuûa mình khieán ngöôøi ta tin töôûng. Do khoâng coù phaùp naøo ñeå ñaït quaû A-la-haùn vaø khoâng coù choå naøo ñeå haønh, maø noùi haïnh Voâ traùnh. Haïnh Voâ traùnh, töùc laø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Veà lìa boû chöôùng ngaïi ít hoïc, kinh noùi: ÔÛ choã Phaät Nhieân Ñaêng, ñaáng Nhö Lai ÖÙng Cuùng, Chaùnh Bieán Tri, coù phaùp naøo ñeå chöùng chaêng? Nghóa laø Phaät Nhieân Ñaêng ra ñôøi, khi thôø phuïng cuùng döôøng ngaøi, coù phaùp coù theå giöõ laáy. Vì lìa boû ngay söï phaân bieät aáy, neân nöông vaøo ng- hóa maø ñoái trò tuøy theo nghóa vaø töông öng, neân bieát. Vì lìa boû chöôùng ngaïi ít nöông vaøo hoïc ñeå suy nieäm-tu-ñaïo, kinh noùi: “Naày Tu-boà-ñeà! Neáu coù Boà-taùt noùi nhö vaày: “Ta phaûi thaønh töïu trang nghieâm thanh tònh coõi nöôùc Phaät” v.v... Neáu yù nieäm trang nghieâm coõi nöôùc thanh tònh aáy, thì ñoù laø

phaân bieät, tham ñaém vaøo saéc-thanh- höông v.v... Ñeå xua tan chöôùng ngaïi naày, kinh noùi: “Vì theá, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neân sinh taâm khoâng truï, khoâng coù caùi gì ñeå truï. Khoâng truï vaøo saéc-thanh-höông-vò-xuùc-phaùp”. Vì lìa chöôùng ngaïi boû chuùng sinh, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Ví nhö coù ngöôøi, thaân lôùn nhö nuùi chuùa Tu-di v.v...”: ÔÛ ñaây laø muoán laøm saùng toû ñieàu gì? Ñaáy laø giaùo hoùa cho thaønh thuïc chuùng sinh ôû coõi Duïc. Caùc vua La Haàu, A-tu-la ñeàu coù thaân to baèng nuùi Tu-di, coøn khoâng neân nhìn töï theå ñoù, huoáng chi laø nhöõng thöù khaùc. Theá neân kinh noùi: “Nhö Lai noùi laø khoâng phaûi theå”: Laø laøm saùng toû phaùp Voâ ngaõ. Theå ñoù chaúng phaûi laø theå, laø laøm saùng toû theå cuûa phaùp laø Voâ sinh, voâ taùc. Ñaây laø laøm saùng toû töï tính, töôùng vaø nhöõng choã khaùc nhau cuûa noù. Vì lìa boû chöôùng ngaïi ham thích Luaän nghò taùn loaïn cuûa ngoaïi ñaïo, kinh noùi: Coù boán thöù nhaân duyeân ñeå chæ roõ phaùp naày hôn heát thaûy. 1. Thaâu giöõ moïi phöôùc ñöùc. 2. Chö thieân cuùng döôøng. 3. Laøm nhöõng vieäc khoù laøm. 4. Khôûi leân yù nghóa nhö Nhö Lai v.v... Kinh noùi: “Do nhaân duyeân naày, neân ñöôïc phöôùc nhieàu hôn phöôùc kia”. Ñoù laø thaâu giöõ moïi phöôùc ñöùc. Kinh noùi: “Giaûi thích, giaûng noùi, truyeàn trao cho keû khaùc: thì ñòa phaän aáy laø töôùng Chi Ñeà (Thaùp-Mieáu ñöïng Xaù lôïi Phaät nôi chö thieân

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 110

v.v... cuùng döôøng”. Kinh noùi: “Seõ ñöôïc ñaày ñuû vieäc toái thöôïng, hieám coù: Ñoù laø khoù laøm”. Kinh noùi ñòa phaän naày” töùc laø choã ôû giaùo thoï sö vaø nhöõng ngöôøi ñöôïc toân troïng khaùc: Laø khôûi leân yù nghóa nhö Nhö Lai. Trong ñaây noùi laø noùi thaúng cho keû khaùc. Truyeàn trao laø truyeàn daïy cho keû khaùc. Ñieàu ñoù laø laøm saùng toû phaùp ñoái trò ñoái vôùi keû ham luaän nghò taùn loaïn cuûa ngoaïi ñaïo. Trong phaùp nhö theá, hoaëc daáy khôûi ngoân thuyeát, chaáp nghóa; vì ñeå ñoái trò nhöõng toäi ôû ñôøi vò lai cuûa hoï neân Kinh noùi: Nhö Lai noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töùc chaúng phaûi Baùt-nhaõ Ba-la-maät Nhö Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chaúng phaûi Ba-la-maät. Nhö vaäy cuõng khoâng coù phaùp naøo khaùc. Nhö Lai noùi, laø laøm saùng toû nghóa aáy. Kinh noùi: “Laïi coøn coù phaùp naøo”, Nhö Lai coù theå noùi khoâng? Ñaây laø laøm saùng toû phaùp moân töï töôùng vaø töôùng bình ñaúng Ñeä nhaát nghóa. Vì lìa boû khoâng coù phöông tieän thieän xaûo phaù boû aûnh töôïng töông töï taïi neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Nhöõng buïi ñaát voán coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi ...” Ñoù laø noùi taùc yù duyeân döïa theo ñoái töôïng khoâng haïn löôïng. Vì Boà-taùt luoân taùc yù duyeân vaøo theá giôùi maø tu taäp neân noùi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Nhaèm phaù tröø töôùng aûnh töôïng cuûa saéc thaân. Trong theá giôùi neân chæ roõ hai thöù phöông tieän: 1. Laáy vi teá laøm phöông tieän, nhö kinh noùi: Nhöõng buïi ñaát hieän coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, laø nhieàu coù phaûi khoâng? 2. Khoâng nghó ñeán laøm phöông tieän, nhö kinh noùi: Heát thaûy vi traàn, Nhö Lai noùi khoâng phaûi vi traàn, aáy goïi laø buïi ñaát. Noùi vaäy laø ñeå phaù töôùng aûnh töôïng, danh thaân cuûa chuùng sinh. Kinh noùi: “Caû thaûy theá giôùi, Nhö Lai noùi khoâng phaûi theá giôùi, cho neân goïi laø theá giôùi. Theá giôùi laø chæ theá giôùi

cuûa chuùng sinh, chæ laáy danh töø neâu ñaët teân goïi laø theá giôùi cuûa chuùng sinh. Phöông tieän khoâng nghó ñeán danh thaân töùc ñaõ chæ roõ Töôùng aûnh töôïng danh thaân kia, khoâng caàn noùi phöông tieän vi teá nöõa. Vì lìa boû haønh trang (tö trang) phöôùc ñöùc khoâng ñaày ñuû, kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân nhìn Nhö Lai baèng ba möôi hai töôùng ñaïi tröôïng phu khoâng"? Ñieàu naày laø chæ roõ haønh trang phöôùc ñöùc. Khi thaân caän, cuùng döôøng Nhö Lai, thì khoâng neân nhìn thaáy Nhö Lai qua töôùng thaønh töïu cuûa Ngaøi! Vaäy phaûi nhìn nhö theá naøo? AÁy laø phaûi nhìn thaáy phaùp thaân theo Ñeä nhaát nghóa.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 111

Vì lìa chöôùng ngaïi öa thích vò bieáng nhaùc, lôïi döôõng, kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Neáu coù ngöôøi nam, ngöôøi nöõ, xaû boû haèng haø sa thaân mình v.v..." vieäc naày nhaèm laøm saùng toû ñieàu gì? Boû thaân nhieàu nhö theá aáy, nhöng heát thaûy phöôùc ñöùc, vaãn khoâng baèng phöôùc naøy. Taïi sao coù moät thaân naày maø ñeå vöôùng maéc vaøo löôøi bieáng trôû thaønh chöôùng ngaïi. Taïi sao Tu-boà-ñeà phaûi khoùc rôi leä vaø noùi: "Con chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân nhö theá! Vì nghe ñöôïc phaùp moân naày thì phöôùc ñöùc heát söùc nhieàu, hôn gaáp nhieàu laàn vieäc xaû boû thaân maïng kia, duø ñoù laø voâ löôïng. Laïi khoâng theå noùi phöôùc thuø thaéng maø khaùc. Neáu nghe phöôùc thuø thaéng nhö vaäy, phaùt khôûi sieâng naêng roài, trong phaùp naøy, sanh töôûng nhö nghóa; ñeå lìa boû loãi naøy, kinh noùi: Nhöõng gì noùi trong kinh ñaây, neân sinh töôûng thaät, seõ thaønh hy höõu baäc nhaát". Töùc laø trong töôûng thaät nhö theá. Laïi vì lìa chaáp töôûng thaät phaân bieät, neân kinh noùi: Moïi töôûng thaät aáy, ñeàu khoâng phaûi laø töôûng thaät. Kinh noùi: "Thöa Theá Toân! Con ñoái vôùi phaùp moân naày, neáu tin hieåu, phaân bieät, thì ñoù khoâng phaûi laø vieäc hy höõu. Neáu ôû ñôøi vò lai, coù ai thoï trì, ñoïc tuïng, giaûng noùi cho keû khaùc veà phaùp moân naøy, thì ñoù môùi laø vieäc hy höõu baäc nhaát". Caâu naày coù nghóa gì? Vì khieán cho caùc Boà-taùt tham meâ lôïi döôõng bieáng nhaùc, sinh taâm hoå theïn, do thaáy ñôøi vò lai, chaùnh phaùp saép dieät, vaãn coù Boà-taùt thoï trì phaùp moân naày, khoâng chaáp ngöôøi, cuõng khoâng chaáp phaùp. Taïi sao, khi chaùnh phaùp ñang coøn höng thònh, maø caùc oâng laïi lìa khoûi chuyeän tu haønh, khoâng sinh taâm hoå theïn.?! Kinh noùi: Caùc Boà-taùt aáy, khoâng coøn töôûng ngaõ v.v... chuyeån ñieàu ñoù chæ roõ khoâng chaáp vaøo ngöôøi. "Moïi töôûng ngaõ töùc khoâng phaûi töôûng ngaõ" aáy laø chæ roõ khoâng chaáp vaøo phaùp. Kinh noùi: Vì sao? "Vì chö Phaät, Theá Toân ñeàu lìa heát thaûy töôûng"? Ñaây laø chæ roõ töôùng thuaän hoïc cuûa Boà-taùt: Chö Phaät, Theá Toân ñaõ lìa boû heát thaûy töôûng, thì chuùng ta, cuõng phaûi hoïc theo nhö vaäy. Nhöõng vaên kinh naøy, nhaèm ñeå lìa boû söï thoái lui maø tinh taán cho neân noùi. ÔÛ trong ñoù noùi: Neáu phaân bieät neáu tin hieåu thì ñoù laø caâu sau giaûi thích cho caâu tröôùc. Thoï laø nhaân laáy vaên töï, nhieáp laø goàm thaâu nghóa lyù. Vì lìa boû, chöôùng ngaïi phaùt khôûi tinh taán, kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Neáu ai khi nghe chöông cuù trong kinh naày maø khoâng kinh sôï v.v... Do kinh sôï neân khoâng phaùt khôûi tinh taán. Ñoái vôùi Thanh vaên thöøa, ñöùc Theá Toân noùi: Coù phaùp

vaø coù khoâng, khi nghe kinh naày noùi phaùp khoâng coù, neân hoaûng sôï. Roài laïi nghe khoâng, cuõng khoâng coù, thì laïi caøng sôï hôn.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 112

Khi suy nghó, xeùt löôøng caû hai troïng lyù khoâng coù aáy khoâng theå töông öng, thì caøng run sôï. Laïi coù söï giaûi thích khaùc laø ba thöù aáy khoâng coù töï tính, neân bieát. Nghóa laø cuøng töông sinh cuûa Ñeä nhaát nghóa maø khoâng coù töï tính. Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Vì sao Nhö Lai noùi Ba-la-maät laø ñeä nhaát? "Nghóa naày theá naøo? Laø noùi laïi laàn hai, ñeå sinh xaáu hoå. Noùi phaùp naày cao toät laø nhö vaäy, caùc thaày chôù coù buoâng thaû. Noù laø hôn heát thaûy trong caùc Ba-la-maät khaùc, neân goïi laø Ba-la-maät ñeä nhaát". Kinh noùi: "Nhö Lai noùi phaùp Ba-la-maät ñeä nhaát aáy laø, voâ löôïng caùc ñöùc Phaät kia cuõng noùi phaùp Ba-la-maät". Lôøi naày chæ roõ, heát thaûy chö Phaät ñeàu cuøng noùi phaùp ñeä nhaát. Cho neân goïi laø ñeä nhaát. Vì lìa boû chöôùng ngaïi khoâng chòu khoå, kinh noùi: Laïi nöõa, Tu-boà- ñeà! Nhö Lai noùi Saèn-ñeà Ba-la-maät v. v . . ." ÔÛ ñaây, nhö nhöõng gì coù theå nhaãn, laáy töôùng naøo ñeå sinh nhaãn nhö nhöõng loaïi khaùc nhau, cuûa nhaãn töùc hieån baøy nhaân duyeân ñoái trò. Caùi gì coù theå nhaãn. Ñoù laø ñaït ñöôïc phaùp Voâ ngaõ. Ñöôïc choã ñoä theá naøo. Nhö kinh noùi: "Nhö Lai noùi Saèn-ñeà Ba- la-maät". Laøm sao bieát ñöôïc töôùng cuûa nhaãn? Laø khi ai ñoù khôûi taâm aùc vôùi mình do mình khoâng coù töôûng ngaõ, neân khoâng sanh yù töôûng giaän hoï. Cuõng khoâng ñoái vôùi Saèn-ñeà Ba-la-maät maø sinh yù nieäm coù, coøn nhöõng gì khoâng phaûi Ba-la-maät thì sinh yù nieäm khoâng. Nghóa naày theá naøo ? chæ roõ nhö Kinh noùi: "Nhö Ta ngaøy xöa bò vua Ca Lôïi caét rôøi thaân theå, nhöng khi aáy Ta khoâng coù töôûng veà ngaõ, vaø voâ töôûng. Khoâng yù nieäm, cuõng chaúng phaûi voâ töôûng. Coù nhöõng loaïi nhaãn naøo? Ñoù laø nhaãn chòu khoå heát möùc, nhaãn chòu khoå lieân tuïc. Nghóa naøy theá naøo. Chæ roõ nhö kinh noùi : "Nhö Ta ngaøy xöa bò vua Ca Lôïi caét rôøi thaân theå", laïi noùi: "Ta nhôù laïi naêm traêm ñôøi, laøm vò tieân tu haïnh nhaãn nhuïc v.v..." Neáu khoâng nhaãn nhòn, thì coù ba thöù khoå: 1. Khoå vì löu chuyeån trong sinh töû. 2. Khoå vì chuùng sinh choáng traùi nhau. 3. Khoå vì thoï duïng thieáu thoán. Nhö kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Cho neân caùc ñaïi Boà-taùt phaûi lìa xa heát thaûy töôûng phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñaáy laø chæ roõ nhaän chòu khoå löu chuyeån laø nhaân duyeân ñoái trò. Ngöôøi phaùt taâm Boà-ñeà do duøng ba loaïi töôûng khoå, naøy neân khoâng muoán phaùt taâm. Do ñoù, noùi laø phaûi lìa boû heát thaûy töôûng. Heát thaûy töôûng laø chæ cho ba töôûng khoå ñoù. Neáu tham ñaém vaøo saéc, v.v... thì maõi thieáu thoán, meät moûi trong khôû sôû löu chuyeån taâm Boà-ñeà khoâng theå phaùt sinh ñöôïc. Kinh noùi: "Khoâng neân truï vaøo saéc sanh taâm v.v..." nhö ñaõ noùi ôû

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 113

tröôùc. "Khoâng truï phi phaùp", nghóa laø phi phaùp Voâ ngaõ. Phi phaùp vaø phaùp trong Voâ ngaõ ñeàu khoâng neân truï chaáp vaøo ñoù. Vì ñeå xaùc laäp "khoâng truï" caùc choã chaáp khoâng trôû ñi trôû laïi, neân noùi ngaên nhöõng söï chaáp khaùc.

Nhö kinh noùi: Neân sanh taâm voâ sôû truï. (Khoâng coù gì ñeå truï) vì sao. Vì neáu taâm coù truï thì truï aáy chaúng phaûi laø truï? Kinh noùi: “Nhö theá, caùc Boà-taùt laøm ích lôïi cho chuùng sinh, neân nhö vaäy maø boá thí. Cho ñeán noùi: Heát thaûy moïi töôûng laø khoâng phaûi töôûng”. Ñaây chæ roõ ñoái trò laø nhaän chòu khoå veà chuùng sanh choáng traùi. Ñaõ vì chuùng sinh maø laøm, vôùi yù nieäm xaû boû, thì taïi sao Boà-taùt coøn noåi giaän ñoái vôùi chuùng sinh? Do khoâng theå töôûng khoâng coù vaø coù chuùng sinh, laáy ñaây laøm nhaân duyeân, neân khi chuùng sinh choáng traùi, thì sinh ra moûi meät. Ñaây laø chæ roõ lyù veà Nhaân Voâ ngaõ, Phaùp Voâ ngaõ. Tu-boà-ñeà! Lôøi Nhö Lai laø lôøi chaân thöïc v.v... Caâu aáy chæ roõ nghóa lyù gì? Muoán khieán cho chuùng ta vì tin Nhö Lai maø coù theå nhaãn chòu. Noùi lôøi chaân thöïc aáy laø ñeå hieån baøy töôùng Theá ñeá. Lôøi chaân thöïc aáy laø chæ roõ söï tu haønh Theá ñeá, goàm caû töôùng phieàn naõo vaø thanh tònh. “Thaät” töùc chæ roõ ñaây laø haønh phieàn naõo, ñaây laø haønh thanh tònh. Lôøi nhö aáy laø töôùng cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá. Lôøi “khoâng ñoåi khaùc” laø söï tu haønh cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá, goàm thaâu caû töôùng phieàn naõo vaø thanh tònh. Ñaây ñaõ noùi veà lôøi Chaân thöïc roài, hoaëc khôûi chaáp tröôùc taùnh nhö ngoân thuyeát, ñeå lìa boû chaáp tröôùc naøy. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Phaùp Chaùnh giaùc vaø ngoân thuyeát cuûa Nhö Lai ñaõ noùi ñoù, noù khoâng thaät cuõng khoâng doái. Khoâng thaät aáy laø nhö ngoân thuyeát: Tính voán khoâng coù. Khoâng doái aáy laø khoâng nhö ngoân thuyeát töï tính laø coù. “Tu-boà-ñeà! Thí nhö coù ngöôøi tröôïng phu ñi vaøo nhaø toái v.v...” Ñoù laø chæ roõ söï nhaãn chòu khoå thieáu thoán thoï duïng laøm nhaân duyeân ñoái trò. Neáu vì muoán ñöôïc quaû baùo boá thí, thì lieàn bò vöôùng maéc vaøo vieäc laøm boá thí. Keû aáy, khoâng theå ra khoûi nhöõng ham-muoán-khoå-vui trong nhöõng caùi mình ban cho. Nhö ngöôøi vaøo nhaø toái, khoâng bieát mình phaûi tôùi lui ra sao. Keû boá thí ham vui naày cuõng theá. “Neáu khoâng chaáp tröôùc vaøo söï maø haønh boá thí thì nhö böïc tröôïng phu coù maét, töø ñeâm taøn chuyeån qua trôøi saùng, moïi saéc hình baøy ra, tha hoà tôùi lui. Neân thaáy bieát nhö vaäy: ngöôøi kia khi ñeâm voâ minh qua ñi maët trôøi trí tueä xuaát hieän roài thì thaáy roõ raøng moïi thöù ñuùng nhö thaät. Ngöôøi kia do khoâng bieát ra khoûi moïi duïc laïc khoå thoï neân ñaém mình trong ham thích duïc laïc. Vì ñeå lìa boû haønh trang trí tueä ít oûi neân Kinh noùi: “Tu-boà-

ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ, thoï nhaän phaùp moân naày v.v...” Ñaây noùi vì lìa duyeân döïa vaøo Tam Ma Ñeà, neân chæ roõ caàn töông öng vôùi phaùp, seõ coù naêm thöù coâng ñöùc toát ñeïp: 1. Nhö Lai luoân nghó nhôù vaø gaàn guõi. 2. Goàm thaâu phöôùc ñöùc. 3. Khen ngôïi phaùp vaø tu haønh. 4. Trôøi, ngöôøi cuùng döôøng. 5. Tröø dieät toäi. Theá naøo laø Nhö Lai nghó nhôù vaø gaàn guõi? Nhö Kinh noùi: “Ai thoï trì, ñoïc tuïng thì Nhö lai laáy trí Phaät maø bieát ñeán hoï. Nhö Lai duøng maét Phaät troâng thaáy hoï”. Thoï laø hoïc taäp thuoäc loøng. Trì laø khoâng queân. Nhö ñoïc tuïng, nhö thaâu nhieáp thì ñaáy laø noùi nhaân cuûa thoï trì. Muoán thoï, neân phaûi ñoïc, vì muoán trì neân phaûi thaâu nhieáp. Laïi nöõa, ñoïc laø hoïc tuïng thuoäc loøng. Thaâu nhieáp laø toång xeùt veà nghóa. Theá naøo laø goàm thaâu phöôùc

ñöùc? Kinh noùi: Caùc chuùng sinh aáy, laøm phaùt sinh voâ löôïng phöôùc ñöùc nhö theá. Khen ngôïi phaùp vaø tu haønh laø sao? Nhö Kinh noùi: Laïi nöõa, Tu- boà-ñeà! Phaùp moân naày laø khoâng theå suy nghó, khoâng theå tính keå. Ñaáy laø khen ngôïi phaùp. Khoâng theå suy nghó laø chæ mình bieát; khoâng theå tính keå laø khoâng coù gì ngang baèng hay vöôït hôn ñöôïc. Kinh noùi: "Vaû laïi phaùp moân naày, Nhö Lai noùi cho ngöôøi phaùt taâm toái thöôïng thöøa, noùi cho ngöôøi phaùt taâm toái thaéng thöøa": Ñaáy laø thaønh töïu nghóa khoâng theå tính keå. Caùc thöøa khaùc khoâng saùnh kòp neân toái thöôïng ñaõ döùt saïch phieàn naõo chöôùng vaø trí chöôùng neân toái thaéng, phaûi bieát nhö vaäy. Kinh noùi: "Ai thoï trì phaùp moân naày, cho ñeán Nhö Lai ñeàu thaáy, bieát v.v..." Ñaáy laø khen ngôïi söï tu haønh. Caâu: "Caùc chuùng sinh ñoù thaønh töïu voâ löôïng" laø noùi toång quaùt. Coøn caâu: "Khoâng theå nghó, khoâng theå keå tính, khoâng theå löôøng", ñoù laø giaûi thích. Caâu: Nhöõng keû aáy, vì Ta maø gaùnh vaùc ñaïo Boà-ñeà", nghóa laø ñöa vai ñeå laáy gaùnh naëng Boà-ñeà. Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà" cho ñeán ... "tin, hieåu": Laø khoâng theå nghe ñöôïc phaùp naøy töùc laø noùi haøng Thanh vaên, Ñoäc giaùc. Kinh noùi: "Neáu coù ngaõ kieán v.v...". Caâu naày noùi chuùng sanh coù nhaân, ngaõ, kieán maø töï cho mình laø Boà-taùt! Caùc Trôøi, Ngöôøi cuùng döôøng laø sao? Nhö kinh noùi: "Laïi nöõa, Tu- boà-ñeà! ÔÛ nôi naøo coù söï phaân bieät giaûng noùi kinh naày thì phaûi neân cuùng döôøng cho nôi aáy. Nôi ñoù goïi laø Chi ñeà. (Thaùp Phaät) ÔÛ nôi ñoù duøng traøng hoa quí, höông ñoát, höông xoâng, höông xoa, höôïng boät, vaûi voùc, taøng loïng, côø phöôùn cung kính cuùng döôøng, ñi voøng quanh beân tay maët, cho

neân goïi laø Chi ñeà. Toäi ñöôïc dieät tröø laø sao? Nhö kinh noùi: "Keû naøo bò ngöôøi khinh reû, khinh reû thaäm teä... cho ñeán seõ ñöôïc quaû Boà-ñeà". Ñaáy laø noùi veà huûy nhuïc, coù voâ löôïng caùch. Ñeå chæ roõ vieäc naày, noùi laïi: Khinh reû thaäm teä. Kinh noùi: Seõ ñöôïc quaû Boà-ñeà, laø chæ roõ dieät heát toäi. Phaàn tröôùc coù noùi, do coù nhaân duyeân môùi phaùt sinh voâ löôïng phöôùc ñöùc nhieàu nhö A Taêng Kì, nay seõ giaûi thích nghóa voâ löôïng A Taêng Kì aáy. - Oai löïc laø söï thaønh thuïc röïc rôõ. Nhieàu laø ñaày ñuû, troïn veïn, lôùn hôn caû. Trong ñoù kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Ta nhôù laïi A Taêng Kì, vöôït khoûi A Taêng Kì veà tröôùc nöõa v.v..." laø chæ roõ oai löïc, töùc laø oai löïc cuûa phöôùc tu, vì ngöôøi aáy coù nhieàu phöôùc ñöùc thaät cao xa vaø hôn heát. Trong A Taêng Kì kieáp naày laø cho ñeán Phaät Nhieân Ñaêng v.v... neân bieát. - Vöôït khoûi A Taêng Kì laø vöôït khoûi veà tröôùc nöõa. Thaân caän laø cuùng döôøng. Khoâng boû qua laø luoân luoân khoâng rôøi vieäc cuùng döôøng. Laïi nhö Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Coù thieän nam, thieän nöõ naøo, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc nhö Ta noùi ñaây, neáu coù ai nghe noùi taâm trí aét seõ cuoàng loaïn v.v..." Ñaáy laø chæ roõ soá nhieàu. Hoaëc vì nhaân ñieân cuoàng maø quaû laø taâm roái loaïn. Phöôùc ñöùc quaù nhieàu vaø oai löïc kia, thì ngöôøi naøo coù khaû naêng noùi? Cho neân, kinh noùi: "Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Phaùp moân naày khoâng theå nghó baøn. Quaû baùo cuõng khoâng theå nghó baøn". Caâu treân laø chæ roõ theå cuûa phöôùc vaø quaû cuûa noù laø khoâng theå löôøng ñöôïc. Vì xa lìa

vieäc baûn thaân giöõ laáy, neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà thöa: Laøm theá naøo Boà-taùt phaùt taâm trong Ñaïi thöøa, neân truï vaøo v.v...” Taïi sao môùi ñaàu Tu-boà-ñeà neâu leân caâu hoûi naøy? Vì khi Boà-taùt saép chöùng ñaïo, töï thaáy mình ñaõ ñöôïc Thaéng xöù (ñòa vò toát) beøn nghó raèng, Ta ñaõ truï nhö vaày, tu haønh nhö vaày, haøng phuïc taâm nhö vaày, ta dieät ñoä chuùng sinh... Ñeå ñoái trò vieäc naày, Tu-boà-ñeà ñaõ hoûi Boà-taùt vaøo thôøi ñieåm ñoù neân ñeå taâm truï vaøo ñaâu, tu haønh ra sao, laøm chuû taâm nhö theá naøo v.v... Ñöùc Theá Toân ñaõ ñaùp, laø neân sinh taâm nhö vaày v.v... Kinh laïi noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt coù töôûng veà chuùng sinh v.v... aáy laø caùi haïnh ta ñang giöõ laáy, hoaëc tuøy mieân (phieàn naõo). Nhö noùi: ta chính ñang thöïc haønh Boà-taùt thöøa thì ñaây laø thöù chaáp ngaõ (Ngaõ thuû) vì ñoái trò kieán chaáp naøy neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Khoâng coù phaùp naøo ñeå tu haïnh Boà-taùt thöøa caû!” Vì lìa boû chöôùng ngaïi, khoâng caàn truyeàn trao, neân kinh noùi: “Tu- boà-ñeà! Nhö Lai coù phaùp ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng v.v...”

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 116

Kinh laïi noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù phaùp ñeå Nhö Lai chöùng ñaéc Chaùnh giaùc thì Ñöùc Nhieân Ñaêng ñaõ khoâng thoï kí: OÂng seõ ñöôïc thaønh Phaät v.v...” Caâu aáy coù nghóa gì? Neáu phaùp Chaùnh giaùc maø noùi ñöôïc, thì Nhö Lai Nhieân Ñaêng kia ñaõ noùi: Ta vaøo thôøi kyø aáy töùc ñöôïc Chaùnh giaùc Phaät Nhieân Ñaêng töùc khoâng thoï kí: OÂng seõ ñöôïc v.v... AÁy laø do phaùp Chaùnh giaùc kia khoâng theå noùi ra ñöôïc. Luùc aáy, Ta chöa ñöôïc Chaùnh giaùc, neân Ngaøi môùi thoï kí cho Ta”. Nghóa naày neân bieát. Laïi nöõa, vì sao phaùp ñoù khoâng theå noùi? Nhö kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Nhö Lai laø Chaân nhö”. Ví nhö laø thanh tònh neân goïi laø Nhö Lai. Do Nhö khoâng theå noùi neân noùi nhö vaày: Nhö thanh tònh neân goïi laø Chaân nhö, gioáng nhö vaøng roøng. Hoaëc coù ngöôøi noùi ôû choå Phaät Nhieân Ñaêng, khoâng coù ñöôïc phaùp Chaùnh giaùc, maø sau naày ñöùc Theá Toân töï mình chöùng Chaùnh giaùc. Vì lìa chaáp naày, kinh noùi: “Tu- boà-ñeà! Neáu ai noùi lôøi nhö vaày: Chaùnh giaùc cuûa Nhö Lai laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng v.v... Kinh laïi noùi: “Tu-boà-ñeà! Phaùp Chaùnh giaùc cuûa Nhö Lai, khoâng phaûi thaät, cuõng khoâng phaûi hö voïng”: Töùc hieån baøy Chaân nhö laø khoâng hai. Vì sao noù khoâng phaûi thöïc? Vì ñoù laø ngoân thuyeát. Vì sao khoâng phaûi hö voïng, vì noù laø Chaùnh giaùc. Laïi khoâng theå khoâng coù ngoân thuyeát cuûa theá gian neân Kinh noùi: “Theá neân heát thaûy phaùp Nhö Lai noùi, töùc laø Phaät phaùp”. “Heát thaûy phaùp”, ôû ñaây coù nghóa gì? Ñoù laø phaùp nhö thanh tònh. Nhö laø truøm khaép heát thaûy phaùp. Nghóa noù laø nhö theá. Laïi nöõa, theå cuûa taát caû moãi phaùp khoâng thaønh töïu, ñeå an laäp Ñeä nhaát nghóa neân Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà, caû thaûy moïi phaùp ñeàu laø phi phaùp”, cho neân goïi laø caû thaûy phaùp. Laïi vì hoäi nhaäp chöùng ñaïo neân Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Ví nhö coù ngöôøi, thaân vi dieäu, thaân to lôùn v.v... laø chæ roõ khi hoäi nhaäp chöùng ñaïo, ñöôïc trí tueä neân xa rôøi kieâu maïn. Ñöôïc trí tueä gì? Coù hai thöù trí: 1. Nhieáp chuûng tính trí. 2. Bình ñaúng trí. Neáu ñöôïc trí roài, thì ñöôïc sinh vaøo nhaø Nhö Lai, ñöôïc quyeát ñònh noái doøng gioáng chö Phaät, ñaây laø Nhieáp chuûng tính trí. Ñaõ ñöôïc trí naày

thì seõ ñöôïc thaân vi dieäu. Hoaëc ñôøi ñôøi kieáp kieáp nguyeän voïng ñöôïc sinh vaøo nhaø Nhö Lai, khi sinh roài, thì ñöôïc thaân ñeïp kia, goïi laø dieäu thaân Bình ñaúng trí. Laïi coù naêm thöù nhaân duyeân bình ñaúng: 1. Thoâ aùc bình ñaúng. 2. Phaùp Voâ ngaõ bình ñaúng.

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 117

3. Ñoaïn töông öng bình ñaúng. 4. Taâm khoâng mong caàu töông öng bình ñaúng. 5. Caû thaûy Boà-taùt chöùng ñaïo bình ñaúng. Khi coù ñöôïc caùc thöù bình ñaúng treân thì ñöôïc thaân to lôùn, thaâu nhieáp heát thaûy chuùng sinh... trong thaân, an laäp khoâng coøn mình vaø ngöôøi phaân bieät nöõa. Kinh noùi: “Nhö Lai baûo: Coù thaân vi dieäu thaân lôùn töùc khoâng phaûi laø thaân. Cho neân Nhö Lai môùi goïi laø thaân vi dieäu, thaân lôùn v.v... Ñaây laø ñoái vôùi thaân vi dieäu v.v... maø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Nhö theá v.v... laø chöùng ñöôïc trí tueä. Theá naøo laø lìa boû kieâu maïn? Nhö kinh noùi: “Neáu Boà-taùt noùi lôøi naày v.v... caâu naøy neân hieåu theá naøo ? Neáu nghó: Ta dieät ñoä chuùng sinh. Ta laø Boà-taùt thì neân bieát ñaáy laø kieâu maïn, khoâng phaûi laø nghóa Boà-taùt thaät. Ñeå chæ roõ ñieàu aáy, kinh noùi: “Theá neân Nhö Lai noùi”: Heát thaûy phaùp khoâng coù chuùng sinh. Neáu Boà-taùt coù yù nieäm veà chuùng sinh, thì khoâng ñöôïc thaân thaân vi dieäu, thaân to lôùn. Boà taùt treân caàu quaû Phaät, giöõa laø laøm thanh tònh coõi nöôùc vôùi Tam Ma Baùt Ñeá. Neân Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù Boà-taùt noùi lôøi naày: Ta phaûi trang nghieâm coõi nöôùc cho thaønh töïu thì ñoù khoâng phaûi laø Boà-taùt”. Nghóa naày, vì chuyeån chaùnh haïnh. Coäng kieán, vì ñoaïn tröø kieán chaáp aáy neân an laäp Ñeä nhaát nghóa. Kinh noùi: “Nhö lai noùi töùc chaúng phaûi trang nghieâm, aáy môùi goïi laø trang nghieâm coõi nöôùc”. Laïi nöõa, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt tin hieåu phaùp Voâ ngaõ: Phaùp Voâ ngaõ noùi ôû ñaây coù hai thöù laø: Nhaân Voâ ngaõ vaø phaùp Voâ ngaõ. Kinh laïi noùi: “Nhö Lai goïi laø Boà-taùt...” Boà-taùt ôû ñaây laø hai Voâ ngaõ, laø hai Chaùnh giaùc... Töùc muoán chæ roõ ñieàu gì? Neáu noùi ta thaønh töïu, töùc laø chaáp laáy ngaõ. Coøn trang nghieâm coõi nöôùc, töùc laø chaáp laáy phaùp. Ñeàu khoâng phaûi laø Boà-taùt. Vì kieán, trí thanh tònh ñaày ñuû, neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù nhuïc nhaõn khoâng v.v... ? Nhö Lai khoâng chæ coù Tueä nhaõn, nhöng vì khieán cho bieát Phaät coù kieán thanh tònh thuø thaéng neân hieån thò coù naêm thöù maét. Neáu khaùc vôùi ñaây thì chæ caàu tueä nhaõn kieán (thaáy) thanh tònh thoâi. Trong ñaây neáu noùi toùm taét coù boán thöù maét laø: 1. Maét thuoäc veà saéc (Nhuïc nhaõn). 2. Maét thuoäc veà Ñeä nhaát nghóa ñeá. 3. Maét thuoäc veà Theá ñeá. 4. Maét thuoäc veà Nhaát thieát chuûng trí taát caû ñeàu thuaän theo

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 118

bieát. - Maét thuoäc veà thaûy saéc, laïi coù hai thöù, laø quaû phaùp vaø quaû tu, maø thaønh naêm thöù maét. Vì caûnh giôùi thoâ cuûa maét, neân maét thuoäc veà saéc xeáp ôû ñaàu. Coøn maét thuoäc veà Ñeä nhaát nghóa vì laø trí löïc laø Theá trí chuyeån khoâng ñieân ñaûo, neân xeáp tröôùc maét thuoäc veà Trí ñeá. Trong ñaây vì ngöôøi noùi phaùp, phaùp cuûa ngöôøi khaùc thuyeát vì ngöôøi khaùc noùi trí aáy goïi

laø trí phaùp. Trong taát caû phaùp ñeàu thuaän theo bieät, ñoù laø Nhaát thieát chuûng trí voâ coâng duïng; trí naøy goïi laø maét Phaät (Phaät nhaõn). Nhöõng maét naøy goïi laø kieán thanh tònh. Nhö kinh noùi thí duï veà haèng haø v.v... Heát thaûy coù bao nhieâu taâm truï, ta ñeàu bieát heát. Ñaáy laø trí thanh tònh. Taâm truï laø taâm ba ñôøi. Bao nhieâu taâm laø coù hai loaïi laø nhieãm vaø tònh. Töùc laø taâm cuøng vôùi duïc vaø taùch khoûi taâm lìa duïc. Ñôøi töùc laø quaù khöù, vò lai, hieän taïi. Töø trong hai loaïi aáy maø an laäp Ñeä nhaát nghóa. Kinh noùi: "Taâm truï aáy töùc laø khoâng truï... "cho ñeán" taâm quaù khöù, khoâng theå naém baét ñöôïc. v.v..." Taâm quaù khöù khoâng naém baét ñöôïc, laø do noù ñaõ dieät. Coøn taâm vò lai thì chöa coù. Ñeä nhaát nghóa laø ôû hieän taïi. Vì chöùng ñaéc trong nhöõng phaùp thuaän theo bieát neân an laäp kieán. Vì daïy cho moãi moãi chuùng sanh. Trong trí tònh naày, heã noùi taâm truï, töùc khoâng phaûi tru kia caùi taâm tòch tónh neân an laäp trí. Trong trí tònh naøy, noùi taâm truï, töùc khoâng phaûi taâm truï. Nhö vaäy, ôû trong kieán tònh, sao khoâng noùi, maét töùc khoâng phaûi laø maét? Do cuøng moät truï xöù. Trí tònh ôû sau kieán an laäp Ñeä nhaát nghóa, ñaõ thaønh töïu, thì kieán cuõng ñöôïc thaønh töïu. Vì phöôùc ñöùc töï taïi ñaày ñuû, neân kinh noùi: "Ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v..." Trong ñaây cuõng an laäp Ñeä nhaát nghóa. Kinh noùi: "Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu phöôùc tuï coù thaät v.v..." Vì trong thaân ñaày ñuû coù ñaày ñuû töôùng toát ñeïp. Neân Kinh noùi: "Tu- boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân thaáy Nhö Lai baèng saéc thaân thaønh töïu chaêng? Trong ñoù, cuõng ñaõ an laäp Ñeä nhaát nghóa". Kinh noùi: "Nhö Lai noùi khoâng phaûi thaønh töïu". Vì töôùng thaân ñaày ñuû, neân kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng ñaày ñuû khoâng? v.v..." Vì ngöõ ñaày ñuû, kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Thaày coù cho Nhö Lai coù noùi phaùp nhö vaäy v.v... ÔÛ ñaây, ñaõ an laäp Ñeä nhaát nghóa. Kinh noùi: Nhö Lai noùi phaùp, phaùp noùi aáy laø v.v.... Vì laø Nieäm xöù ôû trong taâm ñaày ñuû neân Kinh noùi: "Thöa Theá Toân! ÔÛ ñôøi vò lai, coù chuùng sinh nghe noùi ñeán phaùp naày v.v..." Nieäm xöù naøy trong chuùng sinh bieát, hieän thò nhö nieäm xöù cuûa Theá Toân. Khoâng phaûi chuùng sinh laø Ñeä nhaát nghóa. Khoâng phaûi laø khoâng chuùng sinh, töùc laø

SOÁ 1510 - LUAÄN KIM CANG BAÙT NHAÕ, Quyeån Haï 119

theá ñeá. "Ngöôøi naày laø hieám coù baäc nhaát", laøm chæ roõ ngöôøi thuyeát, "Ñeä nhaát nghóa". Laø baát coäng vaø töông öng". Caâu naày, nhö tröôùc ñaõ noùi vì laø chaùnh giaùc ôû trong taâm ñaày ñuû, neân Kinh noùi: "Laïi coù phaùp naøo maø Nhö Lai ñoái vôùi Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc ñöôïc Chaùnh giaùc v.v... Trong ñoù, caâu "khoâng coù phaùp naøo", laø vì lìa boû loãi thaáy coù. Ñaõ noùi roõ Boà-ñeà vaø ñaïo Boà-ñeà ! Laïi chæ roõ Boà-ñeà aáy, coù hai thöù nhaân duyeân: Laø noùi ngöõ "A Naäu Ña La" vaø töø ngöõ "Tam-mieäu-tam- Phaät-ñaø". ÔÛ ñaây, kinh noùi: "Nhöõng vi traàn cho laø phaùp aáy thì ñeàu khoâng theå naém baét ñöôïc, khoâng theå coù". Laø noùi ngöõ A Naäu Ña La chæ roõ töï töôùng cuûa Boà-ñeà vaø töôùng giaûi thoaùt cuûa Boà-ñeà. Nhöõng vi traàn cho laø phaùp aáy khoâng coù "theå", neân cuõng khoâng naém baét ñöôïc, cuõng khoâng coù ñöôïc, neân bieát nhö vaäy. Kinh noùi: "Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Phaùp bình ñaúng" töùc vaø noùi Tam-

mieäu-tam-Phaät-ñaø, laø chæ roõ töôùng nhaân (ngöôøi) bình ñaúng cuûa Boà-ñeà. Ngöôøi bình ñaúng duøng phaùp Boà-ñeà maø ñöôïc bieát ñoù laø Phaät. Trong ñaây caâu kinh noùi khoâng coù cao thaáp", chæ roõ ñeàu ôû trong Ñeä nhaát nghóa cuûa heát thaûy chö Phaät. Vì thoï maïng khoâng cao thaáp v.v... Kinh noùi: Khoâng thoï maïng, khoâng chuùng sinh: Caùi bình ñaúng ñoù laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñaây chæ roõ Boà-ñeà ñeàu coù töôùng bình ñaúng ñoái vôùi phaùp sinh töû. Kinh noùi: "Heát thaûy thieän phaùp ñeàu ñöôïc chaùnh giaùc". Ñaây laø chæ roõ ñaïo Boà-ñeà. Kinh noùi: Goïi laø thieän phaùp, thieän phaùp ñoù, Nhö Lai noùi khoâng phaûi thieän phaùp v.v... Ñoù laø an laäp töôùng Ñeä nhaát nghóa. Vì thieát laäp phaùt ñaïi lôïi (lôïi ích roäng lôùn) trong taâm ñaày ñuû, neân Kinh noùi: "Coù bao nhieâu nuùi Tu-di trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi naày v.v... Töùc trong ñoù, an laäp giaùo thoï Ñeä nhaát nghóa". Kinh noùi: "Nhö Lai töøng nghó: Ta coù ñoä chuùng sinh sao? v.v..." nhö theá laø Nhö Lai coù chaáp thuû ngaõ v.v... Ñaây coù nghóa laø gì? Nhö Lai nhö Trí caûnh maø nhaän bieát ñöôïc. Neáu coù töôûng chuùng sinh töùc laø Nhö Lai coù chaáp thuû ngaõ. Neáu thaät laø Voâ ngaõ maø noùi töùc laø chaáp thuû ngaõ. Vì lìa boû söï vöôùng maéc aáy. Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà, Nhö lai chaáp thuû ngaõ töùc khoâng phaûi chaáp thuû v.v..." Cho neân, chæ coù haøng phaøm phu, treû con môùi chaáp thuû ngaõ nhö theá. Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Phaøm phu, phaøm phu aáy Nhö Lai noùi khoâng phaûi laø phaøm phu, aáy môùi goïi laø phaøm phu". Vì thaân giöõ phaùp thaân trong taâm ñaày ñuû neân Kinh noùi: "Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Coù neân thaáy Nhö Lai baèng töôùng thaønh töïu khoâng? v.v..." Trong ñoù, keä ñaàu, ñaõ chæ roõ

nhöõng gì laø khoâng neân thaáy, khoâng theå thaáy. Sao goïi laø khoâng theå thaáy? Vì caùi thaáy ñoù naèm trong theá ñeá. - "Ngöôøi naày haønh taø tónh ? Ñònh goïi laø tónh. Vì ngöôøi chöùng thieàn, goïi laø ngöôøi tòch tónh. Hôn nöõa, thieàn coøn goïi laø tö duy tu. Trong ñoù, tö laø thuoäc veà yù, tu laø thuoäc veà thöùc. Khi noùi tòch tónh töùc laø noùi veà yù vaø thöùc. Caùc thöù naày, thuoäc veà Theá ñeá, neân bieát khoâng theå duøng ñeå thaáy Phaät, aáy laø haønh theo Theá ñeá. Keä thöù hai chæ roõ nhö theá ñaáy thì khoâng neân thaáy vaø nhaân duyeân khoâng neân thaáy, nghóa laø phaàn ñaàu vaø phaàn keá cuûa keä. Trong caâu keä noùi: Neân thaáy Phaät baèng phaùp, thì phaùp ñoù coù nghóa laø Chaân nhö. Ñaây laø nhaân duyeân gì? Keä noùi: Ñaïo sö laáy phaùp laøm thaân laáy nhö laøm duyeân, sinh ra thaân thanh tònh cuûa chö Phaät, thaân naày khoâng theå thaáy. Chæ neân thaáy Phaùp, thaân ñoù khoâng neân thaáy. Do nhaân duyeân naøo maø khoâng theå thaáy? Vì phaùp aáy laø töôùng cuûa Chaân nhö. Khoâng phaûi nhö ngoân thuyeát maø bieát, chæ coù töï chöùng môùi bieát ñöôïc. Khoâng phaûi nhö ngoân thuyeát: Nghóa laø khoâng thaáy ñöôïc caùi thöïc, cuõng khoâng coù khaû naêng bieát ñöôïc. Ñeå chæ roõ nghóa naày, Keä noùi: Khoâng coù khaû naêng bieát ñöôïc theå cuûa phaùp. Caùi khoâng theå bieát ñoù ñaõ ñöôïc chæ roõ trong truï xöù naày, laø thaáy Nhö Lai phaûi thaáy baèng phaùp thaân ngaøi, khoâng phaûi thaáy baèng töôùng ñaày ñuû. Duø khoâng theå thaáy Nhö Lai baèng töôùng ñaày ñuû, nhöng vaãn phaûi laáy töôùng

ñaày ñuû laøm nhaân ñeå ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñeå lìa khoûi vöôùng maéc naày, kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày nghó sao? Nhö Lai coù theå nhôø töôùng ñaày ñuû maø thaønh Chaùnh giaùc ôû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc v.v... Vì thì khoâng truï ôû sinh töû hay Nieát-baøn, trong taâm ñaày ñuû neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Thaày coù nghó: Phaùt taâm tu haønh Boà-taùt thöøa v.v...” Trong ñoù, kinh noùi: Ñoái vôùi phaùp, khoâng noùi ñoaïn dieät, nghóa laø nhö phaùp voán an truï maø thoâng suoát. Khoâng phaûi caét ñöùt heát boùng daùng cuûa sinh töû maø vaãn töï taïi nôi Nieát-baøn, laøm moïi vieäc ích lôïi cho chuùng sanh. ÔÛ ñaây vì ngaên chaën moät höôùng caàu söï tòch tónh, neân chæ roõ khoâng truï yeân trong Nieát-baøn. Neáu khoâng truï yeân trong Nieát- baøn thì phaûi chòu khoå naõo trong sinh töû. Vì lìa boû vöôùng maéc naøy neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ... cho ñeán... Theá neân Boà-taùt nhaän laáy phöôùc ñöùc v.v...” laø trong ñoù, kinh noùi “Voâ ngaõ”, Voâ sinh phaùp nhaãn: laø coù nghóa gì? Töùc Nhö Lai ñaõ ñaït ñöôïc töï taïi ñoái vôùi moïi phaùp höõu vi, khoâng coøn phaùp ngaõ sinh töû. Hôn nöõa khoâng bò nghieäp löïc vaø phieàn naõo sinh ra vì khoâng sanh phieàn naõo, neân goïi laø Voâ ngaõ, Voâ sinh chæ roõ theá naøo? AÁy laø, nhö noùi: Ñöôïc caùc phöôùc ñöùc khaùc maø ñaõ khoûi phaûi chòu khoå trong sinh töû, huoáng chi laø Boà-taùt ñaõ ñaéc nhaãn trong

phaùp Voâ ngaõ, Voâ sinh, roài thì phöôùc ñöùc saân sinh töø ñaây, seõ nhieàu hôn vaø thuø thaéng hôn kia. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khoâng neân thoï nhaän phöôùc tu v.v...” laø chæ roõ khoâng truï nôi sinh töû. Neáu truï nôi sinh töû, töùc laø thoï nhaän phöôùc tuï. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng neân thoï nhaän phöôùc tuï chaêng? Ñaây coù nghóa gì? Do nhöõng nôi khaùc, ñöùc Theá Toân noùi laø neân thoï nhaän phöôùc tuï. Kinh noùi: Theá Toân daïy, thoï nhaän phöôùc tuï, nhöng khoâng chaáp giöõ phöôùc ñöùc, neân goïi laø thoï nhaän phöôùc tuï. Caâu: Khoâng chaáp giöõ ñoù, laø chæ roõ phöông tieän neân nhaän maø khoâng neân chaáp tröôùc vaøo ñoù nhö tröôùc ñaõ noùi. Vì oai nghi ñi ñöùng trong taâm ñaày ñuû neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu ai noùi Nhö Lai hoaëc tôùi, hoaëc lui v.v...” Trong ñoù, ñi laø tôùi lui, truï laø moïi oai nghi khaùc. Vì phaù chaáp ñi ñöùng trong danh saéc töï taïi kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ, laáy heát thaûy vi traàn trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi v.v...”, Trong ñaây duøng phöông tieän raát nhoû cho ñeán phöông tieän khoâng thaáy gì caû, v.v... ñeå phaù chaáp, nhö tröôùc ñaõ noùi, neân bieát. Kinh noùi: “Soá vi traàn aáy raát nhieàu, ñoù laø phöông tieän raát nhoû. Kinh noùi: “Thöa Theá Toân! Neáu soá vi traàn aáy maø coù, thì Theá Toân khoâng noùi laø vi traàn v.v...” Ñaây laø phöông tieän khoâng thaáy gì caû. Noùi nhö vaäy, coù nghóa gì? Neáu töø Ñeä nhaát nghóa, maø nhìn thaáy coù vi traàn, thì Theá Toân khoâng noùi chaúng phaûi vi traàn. Ngaøi noùi: “Nhoùm vi traàn aáy, chaúng phaûi laø nhoùm vi traàn, neân môùi goïi laø nhoùm vi traàn”. Do Theå cuûa nhoùm naày khoâng theå thaønh töïu. Neáu khaùc ñaây thì duø khoâng noùi, cuõng töï bieát nhoùm aáy nghóa gì caàn phaûi noùi? Kinh noùi: “Nhö Lai noùi töùc chaúng phaûi theá giôùi”. Ñaây laø phöông tieän khoâng thaáy gì caû. ÔÛ ñaây, laø phaù boû danh

thaân, nhö tröôùc ñaõ noùi. Trong ñoù, theá giôùi, laø chæ roõ nôi chuùng sinh ôû, chæ laø danh thaân maø ñöôïc ñaët teân. Kinh noùi: “Thöa Theá Toân! Neáu theá giôùi laø coù aáy töùc coù söï thaâu toùm vì trong ñaây, noùi song song hoaëc theá giôùi hoaëc coõi vi traàn. Coù hai thöù thaâu toùm: Thaâu toùm laøm moät vaø thaâu toùm sai bieät. Loaïi chuùng sinh vaø theá giôùi chuùng sinh coù, laø thaâu toùm laøm moät. Coøn coù Vi traàn, thì ñaáy laø thaâu toùm sai bieät. Vì chaáp vi traàn tuï taäp, neân kinh noùi: “Nhö Lai noùi: Thaâu toùm töùc chaúng phaûi thaâu toùm. Ñaây laø thöôïng toïa Tu-boà-ñeà, ñaõ an laäp nghóa ñeä nhöùt. Vì muoán thaønh töïu nghóa aáy, neân Theá Toân noùi, thaâu

toùm töùc laø khoâng theå duøng ngoân thuyeát ñeå noùi. Ñaáy laø chæ roõ vì moïi ngoân thuyeát Theá ñeá, neân coù vì thaâu toùm Ñeä nhaát nghóa; neân phaùp ñoù laø khoâng theå noùi. Nhö treû nhoû phaøm phu chaáp nhö ngoân thuyeát, thì khoâng phaûi laø Ñeä nhaát nghóa. Ñaõ noùi veà nghóa phöông tieän khoâng thaáy gì caû (voâ sôû kieán) ñeå phaù chöa noùi nghóa töø khoâng thaáy gì caû khi ñi vaøo tam muoäi töông öng thì khoâng coøn phaân bieät. Nghóa laø nhö caùi khoâng phaân bieät aáy, cho ñeán ngöôøi naøo, phaùp naøo, phöông tieän naøo... Theá naøo laø khoâng phaân bieät ; sau ñaây seõ noùi ñuû. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù ai noùi: Nhö Lai noùi ngaõ kieán v.v...” Ñaây laø chæ nhöõng gì khoâng phaân bieät. Ñaâu ñöôïc chæ baøy Nhö lai noùi gioáng nhö ngoaïi ñaïo noùi Ngaõ ? Vì ngaõ kieán neân an trí Nhaân (ngöôøi) Voâ ngaõ. Laïi vì noùi coù ngaõ kieán (caùi thaáy voâ ngaõ) naày, neân ñaët ra Phaùp Voâ ngaõ. Neáu coù ngaõ kieán, laø coøn tuøy thuoäc veà söï thaáy (kieán chaáp). Cöù nhö theá maø quaùn saùt. Khi Boà-taùt töông öng trong chaùnh ñònh, thì khoâng coøn phaân bieät nöõa. Töùc söï quan saùt naày laø phöông tieän ñi vaøo khoâng phaân bieät phaùp. Kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thöøa phaùt khôûi haønh...” Ñaây laø chæ roõ ngöôøi naøo khoâng phaân bieät. Kinh noùi: “Ñoái vôùi heát thaûy phaùp...” Töùc chæ roõ, khoâng phaân bieät phaùp naøo? Kinh noùi: “Neân bieát nhö theá, neân thaáy nhö theá, neân hieåu nhö theá”. Ñoù laø chæ roõ taâm taêng thöôïng vaø trí taêng thöôïng, neân Tri kieán thaéng giaûi trong voâ phaân bieät. Neáu trí nöông vaøo Xa ma tha (chæ) thì laø Tri, coøn nöông vaøo Tì baùt xaù na (Quaùn) thì laø. Caû hai thöù naày ñeàu nöông vaøo Tam ma ñeà. Thaéng giaûi vì Tam ma ñeà maø töï taïi. Hieåu roõ moïi aûnh töôïng qua laïi duyeân döïa beân trong ñoù, goïi laø thaéng giaûi. Kinh noùi: “Hieåu bieát nhö theá, nhöng khoâng truï vaøo töôûng phaùp”. Ñaây chính thöùc chæ roõ nghóa khoâng phaân bieät. Kinh noùi: Töôûng phaùp aáy, yù nieäm veà phaùp ñoù, töùc chaúng phaûi laø töôûng phaùp, ñoù goïi laø töôûng phaùp. Ñaây chæ roõ nghóa khoâng chung vaø nghóa töông öng töôûng phaùp, nhö tröôùc ñaõ noùi. Nhö theá, trong heát thaûy truï xöù, phöông tieän töông öng Tam ma ñeà, neân bieát cuõng vaäy. Duïc, Nguyeän vaø Nhieáp taâm taùn loaïn, hai thöù naøy nhö tröôùc ñaõ noùi, khoâng nghóa khaùc. Do vaäy, khoâng noùi laïi phöông tieän cuûa noù. Vì trong taâm ñaày ñuû noùi phaùp voâ nhieãm neân kinh noùi: “Tu-boà-ñeà! Neáu coù Boà-taùt laáy caû baûy baùu ñaày khaép trong voâ löôïng A taêng kì theá giôùi v.v...” ÔÛ ñaây muoán chæ roõ ñieàu gì? Do coù ñöôïc lôïi ích lôùn

nhö theá, neân quyeát ñònh dieãn noùi söï thaät. Dieãn noùi nhö vaäy maø taâm thì khoâng

nhieãm. Kinh noùi: “Vì sao ? Vì dieãn noùi maø khoâng dieãn noùi, aáy goïi laø dieãn noùi”. Caâu aáy nghóa laø gì? Laø chæ roõ vì phaùp khoâng theå noùi naêng ñöôïc, cho neân khoâng dieãn noùi. Phaùp aáy coù theå cuûa phaùp coù theå noùi thì neân nhö theá maø dieãn noùi. Neáu khaùc ñaây, thì dieãn noùi vôùi taâm nhieãm, vì nghóa traùi ñieân ñaûo. Laïi nöõa, khi noùi nhö theá maø khoâng mong caàu söï tin töôûng, toân kính v.v... ñoù cuõng laø noùi phaùp khoâng nhieãm. Vì taâm ñaày ñuû, khoâng bò oâ nhieãm sinh töû neân Phaät noùi keä. “Sao maøng che, ñeøn, huyeãn v.v...” nghóa naày, nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu nghe nghóa nhö theá, Khoâng giaùc ngoä Ñaïi thöøa, Ta nhôù xöa coù ñaù, Roát cuøng chaúng coù nhaân. Ngöôøi ngu gaëp phaùp cao saâu roäng naøy, Khoâng theå hieåu bieát vaø tin höôùng? Nhieàu ngöôøi ôû ñôøi ngu nhö theá, Do ñoù, phaùp naøy bò boû hoang Luaän Kim Cang Caùt Ñoaïn Baùt-nhaõ Ba-la-maät

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.